

[Svend Haugaard.]

ud fra sulteerfaringer i to verdenskrige under meget store ofre opbygget et landbrug, som i hvert fald i krisesituationer har en mulighed for at selvforsyne landet; men man har fra naturens side meget ublide dyrkningsvilkår og vil ikke være i stand til at konkurrere med Danmark på lige fod. Hvis man har besøgt en norsk nybrottsmand — sådan en, der bryder ny jord op — og set, hvordan han ofte må fjerne en kubikmeter sten for hver kvadratmeter jord, han tager ind til dyrkning, og ved, at det sker så højt over havet, at der kun kan blive tale om en dyrkningssæson i året på ca. 4 måneder, forstår man, at resultatet af disse anstrengelser er noget, man ikke sådan uden videre kan slå en streg hen over. Der må en lempelig overgang til, og der må tages vidtgående økonomiske og vidtgående menneskelige hensyn.

På den anden side må det vel være sådan, at man også i Norge efterhånden forstår, at når man har ansøgt om medlemskab i EEC, betinger det en jordpolitisk ændring, og så kunne man jo sådan set lige så godt begynde under de nordiske vilkår. For os må det være mest afgørende, om det bliver muligt i forhandlingerne at få Sverige til at nedsætte sin selvforsyningsprocent af landbrugsvarer betydeligt. Det er vel ret beset det største håb, vi har i en i øvrigt ret håbløs markedssituation.

Det er klart, at en landbrugsomstilling på denne måde kan gøre ondt. Vi har mærket det noget og kommer måske til at mærke det endnu mere herhjemme, men i andre nordiske lande vil man mærke det endnu hårdere, hvis der skal — og det bør der — gennemføres fuld liberalisering også for landbrugsvarer. Vi bør i fællesskab være parat til at se på, hvordan man mest smertefrit kan gennemføre denne operation, og hvordan vi ved fælles midler er i stand til at løse både den og andre opgaver, som nødvendigvis gøres af det nærmere nordiske samarbejde.

Jeg mener ikke, at vi fuldt har udnyttet alle andre nordiske muligheder. Der er muligheder inden for en fælles nordisk forskning for industri og landbrug, der er videregående muligheder inden for et fælles nordisk kapitalmarked og eventuelt en investeringsbank. Der kan være muligheder

for aftaler om fælles industriproduktion og produktionsdeling måske og i det hele taget fælles linje inden for erhvervspolitikken i det hele taget. Der er nået meget på det nordiske område, men der er ingen tvivl om, at vi kan nå væsentligt mere endnu.

For u-landenes vedkommende ligger det jo sådan, at der har været stagnation inden for vor samhandel med dem inden for de sidste år, men jeg vil tro, det må gå sådan, at med mere stabile politiske forhold i de pågældende lande, og hvis vi så selv gør tilstrækkeligt derfor, skulle det være muligt i de kommende år at få et stigende marked også her. På længere sigt må det være sådan, at disse områder med deres ret billige arbejdskraft meget hurtigt vil være i stand til at oparbejde en industriproduktion på områder, hvor den håndværksmæssige kunnen ikke er afgørende, dér vil de kunne tilbyde disse, skal vi sige dusinvarer af industriformat som modydelse for mere kvalificerede industrivarer og som modydelse for en forædlet landbrugsproduktion.

Jeg ved godt, at det er vel ikke så ønskeligt, at man får en meget stærk spredning af markedsområdet fremfor et koncentreret og mere sikkert marked, men under de nuværende omstændigheder må vi være parat til at tage alle nye muligheder ind. Vi må være parat til at anvende både penge og fantasi for at finde de givne muligheder.

Jeg vil gerne til sidst konkludere i, at det radikale venstre tilslutter sig bestræbelserne for det størst mulige europæiske markedsområde, herunder altså Englands og Nordens indmeldelse i EEC, men fortsat afviser isoleret indmeldelse. Denne afvisning er dels begrundet i økonomi, idet vi føler os sikre på, at en sådan isoleret indmeldelse, hvis den overhovedet var mulig, ville stille os ringere end vores medlemskab af EFTA, men den har også politiske grunde, idet vi mener, at vi med indmeldelse samtidig med England og det øvrige Norden får en vis sikkerhed for, at Romunionens lidt snærende bånd og vel også for os noget afskrækkende politiske konsekvenser får et andet udseende med balance fra nordeuropæisk tilslutning. Det må spille en afgørende rolle, hvis der samtidig kommer et tilskud af stabile demokra-